

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РОЗВИТКУ РИНКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА СУСПІЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО

Клевчик Л.Л.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

В статті на основі моделі економічного зростання Солоу виокремлено вплив економічної інформації на динаміку суспільного виробництва. Обґрунтовано наявність чотирьох «інформаційних акселераторів» економічного зростання, пов'язаних з більш ефективним використанням капіталу, праці та інтелектуальних ресурсів, а також зі збільшенням останнього з зазначених видів ресурсів під впливом інформації. Показано наявність додаткових макроекономічних ефектів у разі інноваційного розвитку ринку економічної інформації порівняно з екстенсивним. Проаналізована модифікація моделі Солоу, яка використовує концепт людський капітал. Виділено частину інновацій, які спрямовані на підвищення споживчої корисності економічної інформації.

Ключові слова: економічна інформація, суспільне виробництво, інновації, виробничі ресурси, інтелектуальний капітал.

Постановка проблеми. Безперечно, інформація завжди відгравала значну роль у діяльності людини на всіх етапах розвитку людської цивілізації. Однак у другій половині ХХ-го століття її вплив на розвиток суспільних процесів посилюється настільки, що в науці почали все більше почали обґрунтовувати зародження нової стадії людської цивілізації. Теоретичні основи нового етапу суспільного розвитку закладені в працях Д. Белла [1], М. Кастельса [7], Й. Масуди [9], Ф. Махлупа [11], Ф. Уебстера [10], та інших вчених.

На рівні економічних відносин інформація (зокрема економічна) визнається фактором виробництва, займає особливе місце в економіці [2]. Традиційно, в економічній теорії виокремлювалися три основні фактори виробництва: земля, праця та капітал (земля та капітал в ряді моделей об'єднуються в одну категорію «капітал»), а також похідні від них (матеріальні, інструментально-технологічні, енергетичні та ін. ресурси) [3]. Проте, на сучасному етапі для розвитку будь-якого суспільства необхідні ще й інформаційні ресурси. Економічні відносини в останні десятиліття характеризуються небувалим зростанням обсягу інформаційних потоків. Ринкові відносини висувають підвищені вимоги до своєчасності, достовірності, повноти інформації, без чого є неможливим будь-який аспект економічної діяльності: маркетинговий, виробничий, інвестиційний, фінансово-кредитний та ін. Тому потрібно погодитися з Ю. Коваленко, що зараз у ХХІ столітті фактично відбулося формування ще одного самостійного виду суспільного ресурсу – інформаційного, що дозволяє заощаджувати більшість інших ресурсів суспільства [8, с. 148].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, невирішеною проблемою залишається конкретизація впливу економічної інформації на суспільне виробництво, а, відтак, і на макроекономічну динаміку соціально-економічної системи.

Мета статті. Проведення теоретичного аналізу особливостей впливу ринку економічної інформації на суспільне виробництво.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ринок економічної інформації виступає чинником формування економічної інформації як особливого виду ресурсів суспільного виробництва. Особливістю у даному разі є позитивний вплив відповідної інформації на ефективність використання всіх інших ресурсів, задіяних в економічній сфері. Розглянемо теоретичні аспекти впливу економічної інформації на ефективність використання «традиційних» (неінформаційних) ресурсів. Одними з найбільш поши-

рених моделей макроекономічної динаміки є моделі Солоу [3, 5, 12].

У базисній моделі Солоу передбачається залежність виробничої функції від рівня технологій [12].

$$Q = F(K, L, T) \quad (1)$$

де Q – випуск продукції; K – основний капітал; L – праця (у вартісному вираженні, або заробітна плата); T – рівень розвитку технологій.

Однак, у такому вигляді виникає проблема співставлення технологій капіталу та праці (так як останні можуть мати вартісне вираження).

Більш продуктивним є модифікація даної моделі, де замість рівня технологій вводиться поняття «людський капітал» (human capital) [12].

$$Q = F(K, L, H) \quad (2)$$

де H – людський капітал.

Зазначимо, що людський капітал в широкому сенсі – це все, що пов'язано з людським фактором у економічних процесах (навики, знання, психологічні особливості, темперамент і т.п.) [6]. У вузькому сенсі – людський капітал – це сумарний тезаурус суб'єктів, які приймають участь у економічній діяльності на рівні підприємства, регіону, країни. Саме в такому аспекті і будемо розуміти його надалі.

В традиційних модифікаціях моделі Солоу, які не враховують економічну інформацію, припускається лише залежність основного капіталу та праці від часу ($K = K(t)$, $L = L(t)$). Інформація в деяких модифікаціях даної моделі включена неявно через параметр розвитку технологій (технологічного прогресу), тобто через припущення що [5]:

$$L_t \equiv A_t L_t \quad (3)$$

де A_t – параметр, пов'язаний з розвитком технологій і саме він опосередковано «передає» дію економічної інформації на виробництво.

Деякі дослідники визначають даний параметр як

$$A_t = (1 + g)^t \quad (4)$$

де g – константа технологічного прогресу ($g > 0$) [12, с. 5].

Проте, сам по собі технологічний прогрес не впливає безпосередньо на економію праці. Вплинути позитивно може інформація про нові методи організації виробничого процесу, мотивування персоналу, нові технології виробництва, інновації в сфері управління фінансів тощо. Такий вплив дійсно адекватний збільшенню кількості праці. Однак залежність типу (3) припускає не просто збільшення A_t , а збільшення все швидшими темпами, ще не знаходить емпіричного підтвердження, ефективність використання основного капіталу та праці, дійсно зростає зі збільшенням інформації, проте

зростання ефективності відбувається не прискореними темпами а, швидше, постійними [11].

Виклад основного матеріалу. Вплив економічної інформації на виробничу функцію є ширший, ніж це зазвичай припускається в тих модифікаціях моделі Солоу, які використовують концепт «людський капітал». Особливістю даного впливу є зв'язок економічної інформації з ефективністю використання «традиційних ресурсів».

Потрібно врахувати, що економічна інформація є величиною змінною, тобто функцією від часу $I = I(t)$. Тому у випадку людського капіталу, пов'язуючи його з інформацією, можемо записати:

$$H(I, t) = (1 + g_H)I(t) \quad (4)$$

де g_H – коефіцієнт споживання інформації, що стосується зростання людського капіталу (розширення відповідного тезаурусу).

Важливим є те, що зміна такого тезаурусу відбувається внаслідок сприйняття економічної інформації. Тобто:

$$\Delta H_e = k_H \cdot \Delta I_e \quad (5)$$

де ΔH_e – зміна людського капіталу, пов'язаного зі знаннями, які застосовуються в економічній діяльності і пов'язані з нею;

ΔI_e – надходження економічної інформації;

k_H – коефіцієнт засвоєння економічної інформації.

Рівняння (5), означає, що «людський капітал» є функцією інформації (решта його складових – навички, темперамент, характер – є відносно постійними), тобто $H = H(I)$.

Все вищенаведене справедливо і для інших ресурсів. Тому можемо записати:

$$K \equiv K(t, I(t)), \quad L \equiv L(t, I(t)), \quad H \equiv H(I(t)) \quad (6)$$

Або, враховуючи (4), залежності факторів виробництва від економічної інформації можемо подати як:

$$\begin{aligned} K(I, t) &= (1 + g_K I_K(t)) K^*(t), \\ L(I, t) &= (1 + g_L I_L(t)) L^*(t) \\ H(I, t) &= (1 + g_H I_H(t)) H^*(t) \end{aligned} \quad (7)$$

де g_K, g_L, g_H – коефіцієнти засвоєння економічної інформації, що стосується підвищення ефективності використання основного капіталу та праці відповідно, а також тієї частини інформації, що відповідає зростанню людського капіталу;

$K^*(t), L^*(t), H^*(t)$ – складові виробничої функції, які входять в «традиційні» моделі без врахування впливу на них економічної інформації, які залежать від часу;

$I_K(t), I_L(t), I_H(t)$ – складові економічної інформації, які стосуються підвищення ефективності використання основного капіталу, трудових ресурсів та інтелектуального капіталу.

Формули (7) передбачають, що підвищення ефективності використання «традиційних ресурсів» внаслідок володіння економічною інформацією адекватно збільшенню їх кількості.

Для цього необхідно визначитися з видом виробничої функції. Використаємо її найбільш використовувану форму [12, с. 5]:

$$Q = K^\alpha \cdot L^\beta \cdot H^{1-\alpha-\beta} \quad (8)$$

де α, β деякі коефіцієнти менше одиниці, причому $\alpha + \beta < 1$.

Враховуючи залежності складових виробничої функції від часу (7), формулу (8) запишемо у вигляді

$$Q = K(I_K, t)^\alpha \cdot L(I_L, t)^\beta \cdot H(I_H, t)^{1-\alpha-\beta} \quad (9)$$

Або з врахуванням (4):

$$Q = \left((1 + g_K I_K(t)) K^*(t) \right)^\alpha \cdot \left((1 + g_L I_L(t)) L^*(t) \right)^\beta \cdot \left((1 + g_H I_H(t)) H^*(t) \right)^{1-\alpha-\beta} \quad (10)$$

Прологарифмувавши обидві частини отримуємо:
 $\ln Q(t) = \alpha \ln(1 + g_K I_K(t)) + \alpha \ln(K^*(t)) + \beta \ln(1 + g_L I_L(t)) + \beta \ln(L^*(t)) +$
 $+ (1 - \alpha - \beta) \ln(1 + g_H I_H(t)) + (1 - \alpha - \beta) \ln(H^*(t)) \quad (10)$

Віднявши від обсягу випуску в період часу $t_1 - Q(t_1)$ аналогічний показник в попередній період $t - Q(t)$ та ввівши коефіцієнт зростання вироб-

ництва $\gamma_Q = \ln \frac{Q(t-1)}{Q(t)}$; коефіцієнт зростання основного

капіталу $\gamma_K = \ln \frac{K^*(t-1)}{K^*(t)}$, коефіцієнт зростання праці

$\gamma_L = \ln \frac{L^*(t-1)}{L^*(t)}$ та коефіцієнт зростання людського капі-

талу $\gamma_H = \ln \frac{H^*(t-1)}{H^*(t)}$ отримуємо формулу для зростання випуску:

$$\begin{aligned} \gamma_Q &= \alpha \cdot \gamma_K + \beta \gamma_L + (1 - \alpha - \beta) \cdot \gamma_H + \alpha \ln \left(\frac{1 + g_K I_K(t+1)}{1 + g_K I_K(t)} \right) + \beta \ln \left(\frac{1 + g_L I_L(t+1)}{1 + g_L I_L(t)} \right) + \\ &+ (1 - \alpha - \beta) \ln \left(\frac{1 + g_H I_H(t+1)}{1 + g_H I_H(t)} \right) \end{aligned} \quad (11)$$

Проаналізуємо формулу (11). Вона складається з двох частин.

$$\gamma_Q = \gamma_Q^{*s} + \gamma_Q^I \quad (12)$$

де γ_Q^{*s} – складова економічного зростання, яка залежить від динаміки основного капіталу, людських ресурсів та інтелектуального капіталу;

γ_Q^I – складова економічного зростання, яка зумовлена використанням економічної інформації.

Перша складова економічного зростання в рівнянні (12) відповідає традиційній моделі Солоу з людським капіталом як додатковим фактором виробництва:

$$\gamma_Q^{*s} = \alpha \cdot \gamma_K + \beta \gamma_L + (1 - \alpha - \beta) \cdot \gamma_H \quad (13)$$

Відповідно до (13) джерелами економічного зростання (зростання виробництва) є: збільшення основного капіталу $\gamma_K > 0$, зростання людських ресурсів $\gamma_L > 0$ та зростання людського капіталу $\gamma_H > 0$. Все перераховане означає екстенсивне економічне зростання за рахунок простого збільшення обсягу «традиційних» ресурсів, задіяних у виробництві.

Друга частина формули (12) відображає комплексність дії економічної інформації на економічне зростання через «неінформаційні» фактори виробництва:

$$\gamma_Q^I = \alpha \ln \left(\frac{1 + g_K I_K(t+1)}{1 + g_K I_K(t)} \right) + \beta \ln \left(\frac{1 + g_L I_L(t+1)}{1 + g_L I_L(t)} \right) + (1 - \alpha - \beta) \ln \left(\frac{1 + g_H I_H(t+1)}{1 + g_H I_H(t)} \right) \quad (14)$$

Якщо збільшення інформації незначне, або ж коефіцієнти її засвоєння малі, що виконуються умови $g_K I_K(t+1) \approx g_K I_K(t)$, $g_L I_L(t+1) \approx g_L I_L(t)$, $g_H I_H(t+1) \approx g_H I_H(t)$ (15)

то кожен доданок в (14) наближається до нуля, що в підсумку зумовлює відсутність значимого впливу економічної інформації на зростання, тобто відбувається перехід до класичної моделі економічної динаміки:

$$g_Q^I \rightarrow 0 \Rightarrow g_Q = \alpha \cdot g_K + \beta g_L + (1 - \alpha - \beta) \cdot g_H \quad (16)$$

Якщо ж кількість засвоєної і використовуваної у виробництві економічної інформації достатньо велика, то виконується умова

$$g_K I_K(t), g_L I_L(t) \square 1, \quad g_L I_L(t), g_L I_L(t) \square 1, \quad g_H I_H(t), g_H I_H(t) \square 1 \quad (17)$$

Тоді складова економічного зростання за рахунок впливу на ефективність використання «неінформаційних» виробничих ресурсів (14) може бути записана у вигляді:

$$g_Q^I = \alpha \ln \left(\frac{g_K I_K(t+1)}{g_K I_K(t)} \right) + \beta \ln \left(\frac{g_L I_L(t+1)}{g_L I_L(t)} \right) + (1 - \alpha - \beta) \ln \left(\frac{g_H I_H(t+1)}{g_H I_H(t)} \right) \quad (18)$$

Ведено відповідні коефіцієнти економічного зростання, пов'язані з більш ефективним використанням ресурсів за рахунок економічної інформації:

основного капіталу:

$$\gamma'_k = \ln\left(\frac{I_k(t+1)}{I_k(t)}\right) \quad (19)$$

праці

$$\gamma'_L = \ln\left(\frac{I_L(t+1)}{I_L(t)}\right) \quad (20)$$

інтелектуального капіталу:

$$\gamma'_H = \ln\left(\frac{I_H(t+1)}{I_H(t)}\right) \quad (21)$$

Складова економічної динаміки, яка пов'язана з впливом економічної інформації на більш ефективне використання ресурсів суспільного виробництва може бути подана

$$g'_{\Omega} = \alpha\gamma'_k + \beta\gamma'_L + (1-\alpha-\beta)\gamma'_H \quad (22)$$

Отже всього отримуємо шість акселераторів економічної динаміки, чотири з яких пов'язані з економічною інформацією. Один з акселераторів $((1-\alpha-\beta)\cdot\gamma_H$ у формулі (13)) пов'язаний зі зростанням інтелектуального капіталу за рахунок економічної інформації, три (доданки у формулі (22)) – з підвищенням ефективності використання основного капіталу, праці та інтелектуального капіталу за рахунок економічної інформації.

Зазначимо, що «інформаційні акселератори» економічної динаміки діють лише в умовах зростання кількості інформації в економічній системі, що передбачає розвиток ринку інформації. Як відомо, будь-який розвиток складних соціально-економічних систем може відбуватися екстенсивним та інтенсивним шляхом. В останньому випадку необхідно здійснення інновацій на ринку. Доведемо, що активізація інноваційної діяльності на ринку (тобто інтенсивний режим його розвитку) зумовлює додаткові позитивні ефекти в економічній динаміці, які відсутні на екстенсивній траєкторії розвитку зазначеного ринку.

Для цього згрупуємо всі складові макроекономічної динаміки, пов'язані з економічною інформацією.

$$g^{*l}_{\Omega} = \alpha\gamma'_k + \beta\gamma'_L + (1-\alpha-\beta)\gamma'_H + (1-\alpha-\beta)\cdot\gamma_H \quad (23)$$

В результаті інновацій за рахунок збільшення обсягу інформації підвищуються значення коефіцієнтів зростання $\gamma'_k, \gamma'_L, \gamma'_H$ складових економічної інформації, які впливають на зростання ефективності використання відповідних ресурсів суспільного виробництва. Також, логічно очікувати підвищення значення й коефіцієнта зростання людського капіталу, який також зростає зі збільшенням економічної інформації.

Проте це лише один з аспектів впливу інформацію на динаміку суспільного виробництва. Принципово він не відрізняється від впливу на суспільне виробництво інновацій в інших галузях чи секторах. Природа іншого аспекту впливу інновацій на ринку економічної інформації на динаміку суспільного виробництва стає зрозумілою, якщо повернутися до розгорнутого виразу коефіцієнта зростання обсягу того чи іншого ресурсу за рахунок більш ефективного його використання внаслідок впливу економічної інформації.

Для основного капіталу це

$$\gamma'_k = \ln\left(\frac{g_k(t+1)\cdot I_k(t+1)}{g(t)I_k(t)}\right) \quad (24)$$

для праці

$$\gamma'_L = \ln\left(\frac{g_L(t+1)\cdot I_L(t+1)}{g_L(t)\cdot I_L(t)}\right) \quad (25)$$

для інтелектуального капіталу:

$$\gamma'_H = \ln\left(\frac{g_H(t+1)\cdot I_H(t+1)}{g_H(t)\cdot I_H(t)}\right) \quad (26)$$

Відмінність формул (24)-(26) від аналогічних виразів у (14) в тому, що в них зроблено припущення

щодо залежності коефіцієнтів споживання відповідних складових економічної інформації від часу. Дана залежність логічно випливає з того, що частина інновацій буде спрямована на підвищення споживчої корисності економічної інформації. Таким чином результатом інноваційної діяльності буде не лише зростання обсягу інформації, але й зростання відповідних коефіцієнтів споживання. Введемо коефіцієнти зростання споживчої корисності інформації для відповідних складових.

Для економічної інформації, пов'язаної з підвищенням ефективності використання основного капіталу:

$$\lambda'_k = \frac{g_k(t+1)}{g_k(t)} > 1. \quad (27)$$

Для економічної інформації, що впливає на ефективність використання праці:

$$\lambda'_L = \frac{g_L(t+1)}{g_L(t)} > 1. \quad (28)$$

Для економічної інформації, яка пов'язана з ефективністю використання людського капіталу:

$$\lambda'_H = \frac{g_H(t+1)}{g_H(t)} > 1. \quad (29)$$

Тоді, враховуючи (14), та (27)-(29) запишемо замість (23) аналогічний вираз, що враховує вплив інновацій на споживчу корисність економічної інформації.

$$g'_{\Omega} = \alpha \ln\left(\frac{g_k(t+1)I_k(t+1)}{g_k(t)I_k(t)}\right) + \beta \ln\left(\frac{g_L(t+1)I_L(t+1)}{g_L(t)I_L(t)}\right) + (1-\alpha-\beta)\cdot\gamma_H + (1-\alpha-\beta)\ln\left(\frac{g_H(t+1)I_H(t+1)}{g_H(t)I_H(t)}\right) = \alpha \ln\left(\lambda'_k \frac{I_k(t+1)}{I_k(t)}\right) + \beta \ln\left(\lambda'_L \frac{I_L(t+1)}{I_L(t)}\right) + (1-\alpha-\beta)\ln\left(\lambda'_H \frac{I_H(t+1)}{I_H(t)}\right) + (1-\alpha-\beta)\cdot\gamma_H \quad (30)$$

Виконуючи нескладні математичні перетворення отримуємо:

$$g^{*l}_{\Omega} = \alpha\gamma'_k + \beta\gamma'_L + (1-\alpha-\beta)\gamma'_H + (1-\alpha-\beta)\cdot\gamma_H + \ln\left((\lambda'_k)^{\alpha} (\lambda'_L)^{\beta} (\lambda'_H)^{1-\alpha-\beta}\right) \quad (31)$$

Таким чином, додатковий ефект, пов'язаний з подвійністю впливу інновацій на ринку економічної інформації на динаміку суспільного виробництва, може бути отриманий шляхом віднімання від (31) виразу (23).

$$\Delta g^{*l}_{\Omega} = \ln\left((\lambda'_k)^{\alpha} (\lambda'_L)^{\beta} (\lambda'_H)^{1-\alpha-\beta}\right) \quad (32)$$

Інновація в інших сферах адекватна залученню в суспільне виробництво додаткових ресурсів (капіталу, праці чи людського капіталу). Тому зростання за рахунок таких інновацій може бути подану у вигляді

$$\gamma_{\Omega} = \alpha\cdot\gamma^*_{k} + \beta\gamma^*_{L} + (1-\alpha-\beta)\cdot\gamma^*_{H} \quad (33)$$

де $\gamma^*_{k}, \gamma^*_{L}, \gamma^*_{H}$ – коефіцієнти зростання відповідних видів ресурсів за рахунок інновацій. Порівнюючи (33) та (31) бачимо, що дійсно, інновації на ринку економічної інформації мають додатковий «канал» позитивного впливу на динаміку суспільного виробництва, який відсутній у випадку інновацій на інших ринках, а також при екстенсивному розвитку самого ринку економічної інформації.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, базуючись на підході Солоу розроблено модель впливу економічної інформації на динаміку суспільного виробництва, яка враховує залежність основних виробничих факторів (капіталу, праці та інтелектуального капіталу) від економічної інформації. На відміну від існуючих моделей, які враховують вплив інформації опосередковано через технології або інтелектуальний капітал, дана модель надає можливість більш повно врахувати вплив економічної інформації на динаміку суспільного виробництва за рахунок чотирьох акселераторів (всього в моделі їх шість). Три з акселераторів пов'язані з більш ефективним використанням традиційних ре-

сурсів (капіталу, праці та інтелектуальних ресурсів) за рахунок економічної інформації, а один – зі збільшення інтелектуального капіталу. Потрібно відзначити, що для прояву акселераторів економічного зростання, пов'язаних з економічною інформацією необхідно її зростання у виробничій системі, тобто розвиток ринку економічної інформації.

Якщо розвиток ринку економічної інформації відбувається інноваційним шляхом, то це зумовлює додаткові позитивні суспільні ефекти. Інновації на ринку економічної інформації подвійним чином впливають на суспільне виробництво через зрос-

тання кількості економічної інформації та підвищення її споживчої корисності. Останній з ефектів є відсутнім при інноваціях на інших ринках, а також у випадку розвитку ринку економічної інформації екстенсивним шляхом. Таким чином розвиток ринку економічної інформації інноваційним шляхом зумовлюють суспільно корисні ефекти. Отже, суспільство і держава, як агент його інтересів має бути зацікавлена в стимулюванні інноваційного розвитку ринку економічної інформації. Пошук конкретних заходів, які доцільно здійснити для цього, і задає перспективи подальших наукових розвідок.

Список літератури:

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл; пер. с англ. В. Л. Иноземцев. – М.: Academia, 1999. – 787 с.
2. Беломаз В. В. Информация как фактор производства / В. В. Беломаз // Сборник научных трудов Sworld. – 2013. – Т. 40. – № 4. – С. 62-66.
3. Вельфе В. Дегермінанти зростання у формуванні економічного потенціалу (приклад Польщі) / В. Вельфе // Економіка і прогнозування. – 2002. – № 4. – С. 9-34.
4. Вершинін С. В. Основні тенденції макродинаміки у трансформаційній економіці: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.01.01 / С. В. Вершинін; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – 22 с.
5. Вітлінський В. В. Моделювання та аналіз траєкторій економічного розвитку на підґрунті дискретної моделі Солоу / В. В. Вітлінський, Ю. В. Коляда, К. О. Баранов // Проблеми економіки. – 2013. – № 1. – С. 353-362.
6. Голікова Н. В. Людський капітал як фактор зростання та розвитку економіки: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.01.01 / Н. В. Голікова; НАН України. Ін-т екон. прогнозування. – К., 2004. – 23 с.
7. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс. – М.: ГУВШЭ, 2000. – 608 с.
8. Коваленко Ю. О. Информационный ресурс у контексті теорії факторів виробництва / Ю. О. Коваленко // Економіка промисловості. – 2011. – № 4. – С. 148-152.
9. Масуда Е. Информационное общество как постиндустриальное общество. – М.: Академия, 1997.
10. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Ф. Уэбстер – М.: Аспект Пресс, 2004. – 399 с.
11. Machlup F. The economics of information and human capital. Series: ICknowledge, its creation, distribution and economic significance. – V. 3. – Ptinceton, N.J.: Ptinceton University Press, 1984. – 644 p.
12. Whitta-Jacobsen H.J. Education and growth: The Solow Model With Human Capital / Whitta – H. J. Jacobsen [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.econ.ku.dk/okojacob/makromappeE02/Chapter07.pdf>

Клевчик Л.Л.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ НА ОБЩЕСТВЕННОЕ ПРОИЗВОДСТВО

Аннотация

В статье на основе модели экономического роста Солоу выделены влияние экономической информации на динамику общественного производства. Обосновано наличие четырех «информационных акселераторов» экономического роста, связанных с более эффективным использованием капитала, труда и интеллектуальных ресурсов, а также с увеличением последнего из указанных видов ресурсов под влиянием информации. Показано наличие дополнительных макроэкономических эффектов в случае инновационного развития рынка экономической информации по сравнению с экстенсивным. Проанализирована модификация модели Солоу, которая использует концепт человеческого капитал. Выделена часть инноваций, направленных на повышение потребительской полезности экономической информации. **Ключевые слова:** экономическая информация, общественное производство, инновации, производственные ресурсы, интеллектуальный капитал.

Klevchik L.L.

Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

FEATURES OF IMPACT OF DEVELOPMENT OF ECONOMIC INFORMATION MARKET ON SOCIAL PRODUCTION

Summary

The impact of economic information on the dynamics of social production based on the Solow model of economic growth has been allocated in the article. Presence of four «information accelerators» of economic growth associated with more efficient use of available capital, labour and intellectual resources and with an increase in the latter of these kinds of resources under the influence of information has been grounded. Existence of additional macroeconomic effects in the case of innovative trend of development of economic information market compared to extensive one has been proved. The modification of the Solow model, which uses the concept of human capital, has been analyzed. The part of innovations aimed at improving consumer usefulness of economic information has been selected.

Keywords: economic information, social production, innovation, production resources, intellectual capital.